

45 ГОДИНИ СПИСАНИЕ “ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ”

На 18 май т. г. в Икономическия университет - Варна се състоя обсъждане на сп. “Икономическа мисъл”, орган на Икономическия институт на БАН, по повод неговата 45-годишнина. Организатори бяха ИУ – Варна, Икономическият институт на БАН и редакцията на сп. “Икономическа мисъл”.

Обсъждането се ръководи от проф. д-р ик. н. Здравко Ковачев. Той отбеляза, че това се прави за втори път в ИУ – Варна и изрази увереност, че то ще бъде ползотворно. На срещата присъстваха представители на ИУ – Варна, ИИ на БАН, СА “Д. А. Ценов” – Свищов, Висшето военноморско училище “Н. Вапцаров”, Техническият университет – Варна, Варненския свободен университет, сп. “Статистика”, сп. “Външна търговия”.

Приветствия и адреси до редакцията на сп. “Икономическа мисъл” поднесоха: от името на ръководството на БАН ст.н. с. д-р Матю Матев, член на Управителния съвет; ректорът на ИУ – Варна проф. д-р ик. н. Бойко Атанасов; зам.-ректорът на СА “Д. А. Ценов” – Свищов доц. д-р Румяна Лилова; главният редактор на Годишника научни трудове на Икономическия университет – Варна проф. д-р ик. н. Николина Сълова; главният редактор на сп. “Известия на Икономическия университет – Варна” проф. д-р ик. н. Цветан Коцев; от сп. “Външна търговия” г-н Богомил Андонов. Приветствие към списанието изпратиха ректорът на Университета за национално и световно стопанство проф. д-р ик. н. Камен Миркович и бившият главен редактор и основател на сп. “Банки Инвестиции Пазари” г-н Наско Начев.

Доклад за дейността на редколегията на сп. “Икономическа мисъл” изнесе неговият главен редактор проф. д-р ик. н. Александър Димитров.

След доклада участваха с изказвания: гл. ас. д-р Ваньо Гаргов, ИУ – Варна; доц. д-р Стефка Коева, Варненски свободен университет; г-н Богомил Андонов, сп. “Външна търговия”; доц. д-р Ивона Якимова, ИУ – Варна; проф. д-р ик. н. Гарабед Минасян, ИИ на БАН; доц. д-р Димитър Канев, ВВМУ “Н. Вапцаров”; доц. д-р Мария Андреева, СА “Д. А. Ценов” – Свищов.

Проф. д-р ик.н. Александър Димитров взе отношение по направените изказвания и благодари на участниците за изказаните мнения и предложения относно списването на “Икономическа мисъл” и бъдещата дейност на редакционната колегия.

В този брой публикуваме доклада на главния редактор на сп. “Икономическа мисъл” и някои от направените изказвания относно списанието, а в бр. 5/2001 ще бъдат отпечатани дебатите от проведената на 19 май Кръгла маса.

Проф. д-р ик.н. Александър Димитров

“ИКОНОМИЧЕСКА МИСЪЛ”, ИКОНОМИЧЕСКАТА НАУКА И БЪЛГАРСКИТЕ УЧЕНИ

Преди 45 години през месец април беше създадено списание “Икономическа мисъл”, орган на Икономическия институт на БАН, а през същия месец април преди 105 години е публикувана първа книжка на “Списание на българското икономическо дружество”, излизало близо 60 години.

Сп. “Икономическа мисъл” дойде през 1956 г. да запълни получената празнина и да развие добрите традиции на неговите предшественици в областта на научната стопанска книжнина. Списанието може в известен смисъл да се разглежда като продължител на започнатото от “Списание на българското икономическо дружество”. С благодарност трябва да се отнесем към основателя и първия главен редактор на “Икономическа мисъл” в продължение на 20 години покойния директор на Икономическия институт чл.-кор. на БАН проф. Кръстю Добрев. Трябва да отдадем заслуженото и на следващите двама главни редактори покойният проф. д-р ик.н. Кирил Киряков и на колегата проф. д-р ик.н. Атанас Леонидов, които допринесоха за издаването и формирането на облика на списанието като научно-теоретично и научно-практическо издание в икономическата област, издание, в което се срещат българските икономисти - учени и стопански дейтели.

Появата на българския икономически периодичен печат в края на XIX век, няколкото десетилетия преди основаването на икономическите висши училища и на самостоятелните звена в областта на икономическата наука, идва да подсказва за насъщната необходимост на българската общественост от периодична стопанска книжнина, за необходимостта от място за изява и споделяне на опит на стопанските мислители и практики в областта на икономическото поприще. Тази необходимост съществува и днес, даже с още по-голяма сила, поради нарастване броя на ангажираните икономисти в стопанския живот и големия брой специалисти, обучаващи се в икономическата област на знанията.

През времето на повече от един век досега, излиза сп. “Стопанска мисъл” (1929-1938 г.) на Дружеството на икономистите-академици в България. Между двете световни войни у нас се списват и редица други периодични стопански издания като сп. “Статистика”, което имат зад гърба си история повече от седем десетилетия; изданията на Института за конюнктурни проучвания с директор варненския професор по

статистика, един от основателите на световната иконометрична организация през 1930 г., световноизвестния Оскар Николаевич Андерсон, научните издания на висшите стопански и др.

Във времето след Втората световна война настъпва истински бум на издаване на значителен брой стопански периодични списания, които отразяват разностранните профили на стопанската дейност и дават представа за постигнатото и за проблемите на икономическата теория и методология. Те бяха трибуна за изява на научните кадри и ангажираните икономисти в стопанската практика. Трудно е да се изброят всички издания, повечето от които вече не излизат днес, въпреки че висшите стопански училища, особено през последните десетина години, затвърдиха и доразвиха добрите традиции на икономическите издания в университетите и сполучливо съчетават образователната и научната дейност в тях. Един положителен пример в тази посока е съвместното издание на периодичната поредица "Икономически изследвания", продължител на изданието "Известия на Икономическия институт на БАН", издавана сега от Стопанската академия "Д. А. Ценов" - Свищов и Икономическия университет - Варна.

При публикуването на сп. "Икономическа мисъл" голяма роля и заслуга има и Университетът за национално и световно стопанство в София, изразяваща се в материална и морална подкрепа за издаването на списанието (сега трима от единадесетте членове на редакционната колегия на списанието са от този университет, вкл. зам.-главният редактор, а по един от членовете на редколегиата са от СА "Д. А. Ценов" - Свищов и от ИУ - Варна). Без помощта на УНСС и лично на неговия ректор, който ни подаде приятелска ръка, едва ли сп. "Икономическа мисъл" щеше да има този облик, който има сега, и независимо от подкрепата на Българската академия на науките едва ли щеше да излиза и да се предоставя на своите читатели у нас и в чужбина толкова навреме.

През периода на своето 45-годишно съществуване списанието е излизало непрекъснато в общо 440 книжки, като от 1996 г. се отпечатват по 6 броя на година на български език. От 1982 до 1992 г. са издавани по един брой годишно на английски и руски език, а от 1993 г. - само на английски. Английското издание е свързано с редица допълнителни разходи. То се подпомагаше финансово от фондация "Отворено общество" у нас, а вече при издаването на последните две книжки финансови средства се осигуряват от БАН.

За целия период от 45 години в изданието на "Икономическа мисъл" на български език са публикувани 4677 материала, като годишно техният брой се движи между 50 и 60, от които повече от

половината (по обем повече от три четвърти) са със статийен характер, вкл. преводни материали от чужди автори. Тези материали се публикуват със съгласието на авторите и на издателя, ако са отпечатани на друг език в друго издание. Наред с това в списанието се представят информации за научен живот, обсъждания, дискусии, чествания, рецензии и отзиви, консултации, прегледи и др.

Обикновено през последните години материалите, които се публикуват в списанието (преди всичко се имат предвид тези със статийен характер), са под половината (около една трета) от постъпилите в редакцията. Единствено се отпечатват всички статийни материали, които са поръчани за написване от български и чужди автори. Те не се внасят за разглеждане и обсъждане в редакционната колегията, а само се преглеждат и насочват за редакторска обработка от главния редактор. Това се отнася и за нестатийните материали. С малки изключения приеманите и публикувани статии в списанието се вметват в обявения стандарт от 24 стандартни страници.

Списанието се разпространява главно чрез годишен абонамент у нас и в чужбина, вкл. и книжката на английски език. Близо 100 броя се разпространяват от академичната разпространителска мрежа като обмен с издания в чужбина. Списанието е познато в над 40 страни в света, вкл. САЩ, Япония и всички страни в Западна Европа. Парадоксално е, че на български език списанието има по-голяма известност и разпространяемост, отколкото английската версия, което се дължи на по-дългата му история. Съществуваха мнения в редколегията списанието да се списва едновременно на български и на английски, а дори да се включват и статии на други езици, но все още се отстояват традициите погледът на списанието да бъде отправен към нашата общественост.

Редколегията на списанието се състои от 11 члена и нейният състав се определя чрез предложение и гласуване в Научния съвет на Икономическия институт на БАН. Повече от половината (6 от 11) са на работа в Икономическия институт (Александър Димитров, Васил Цанов, Гарабед Минасян, Илия Балабанов, Людмил Петков и Стоян Тотев), трима са от Университета за национално и световно стопанство (Камен Миркович, Стоядин Савов и Стоян Александров), един от СА "Д.А.Ценов" (Атанас Дамянов) и един от Икономическия университет - Варна (Бойко Атанасов).

През миналата година бяха проведени разговори с учени от САЩ, Япония, Великобритания, Франция, Испания, Германия и Русия за включването им в състава на международен издателски съвет, за което те изказаха съгласие и готовност. Все още обаче този съвет не е обявен официално на страницата на списанието.

Използвам случая тук да благодаря на бившите членове на редколегията на сп. "Икономическа мисъл", които вложиха много от себе си и допринесоха и все още допринасят за неговото списване и развитие. Специални благодарности изказвам на г-жа Венета Аличкова, която беше и си остава един уважаван редактор на списанието и независимо че прилага своето умение и жар в списването на друго наше българско списание, следите, която тя и редица други редактори от по-старо време оставиха, намират достойни последователи и изпълнители.

На щат към списанието сега са двама редактори - отговорният редактор Христо Ангелов и редакторката Ноемзар Маринова, на които също изказвам благодарност за старанието и професионалното изпълнение на задълженията. Предпечатната подготовка на списанието се извършва от редакционния състав, със съдействие на хонорувани автори при превода на статии и резюмета, а също и на специалисти от нужния профил. Кратко съдържание на статиите на английски и български език се представя в Интернет-страницата на Института. Списанието получи предложение на адреса на Българската академия на науките за включването му в световната Интернет-мрежа за научна периодика, като договорването и реализирането на предложението се осъществява чрез директора на Централната библиотека на БАН.

От началото на тази година на всяка статия се поставят класификационни номера (буквено-цифрови) от световноизвестната JEL-класификация за научни публикации по икономика на сп. "Journal of Economic Literature".

На своите страници "Икономическа мисъл" отразява състоянието на българската наука и постиженията на българските учени и изявени специалисти от научните организации, висшите училища и икономическата практика у нас. Стремехът на редколегията е да се публикуват материали, представителни за равнището и насоките на развитие на икономическите изследвания на специфичните проблеми в България, които имат непосредствен теоретичен и методологически аспект и представляват конкретни разработки на състоянието и актуалните икономически проблеми на страната и на взаимодействието ѝ с обкръжаващия ни свят.

Успоредно с това в списанието се обръща подчертано внимание на осъществяването и развитието на методологията на икономическите изследвания и на нейното прилагане в съответствие с европейските и световните стандарти. Особено се поощрява изявата на младите научни работници и автори, независимо че и в този случай, както и при всички останали, редколегията проявява вискателност и справедлива строгост. В списанието постоянно се получават писма и предложения за

публикуване на материали, понякога имащи странен и екзотичен характер, които обаче не намират място на неговите страници. Вероятно тяхното издаване ще бъде интересно за осведомяване на широката читателска аудитория.

Наред с това стремежът е на страниците на сп. "Икономическа мисъл" да намерят отражение типичните обществени изяви в научния живот на стопанската общност в България, да се отдаде нужното на нашето и световното икономическо наследство, да се проследят и регистрират, доколкото е възможно, постиженията на видни световни учени-икономисти, преди всичко изучаващи специфичните процеси, близки до тези на преходната икономика и на очакваните тенденции в световното стопанство.

Трябва обаче да се констатира, че все още предоставените и публикуваните в списанието статии не са достигнали европейските и световни изисквания и стандарти. Изоляцията на българските икономисти и изследователи от световните центрове на икономическата наука в последните десетилетия оказва своето влияние. Изминалият период на промени и преход на българската икономика все още не дава желаните резултати в публикационната дейност. Вероятно причината е комплексна, но преди всичко трябва да се отбележи липсата на достатъчно ресурси, вкл. парични средства за заплащане, и материална база за изследвания, която изисква все по-големи разходи, почти достигащи равнището на естествените и техническите науки. Значителното разширяване на икономическото образование у нас има своите неоспорими положителни предимства, но в известен смисъл количеството доведе и до влошаване на качествените характеристики на образованието при изходните позиции и заобикалящите ни условия.

В заключение искам още веднъж да изкажа от свое име и от името на ръководството на Икономическия институт и на колектива, издаващ и разпространяващ списанието, от името на неговите автори и многобройни читатели у нас и в чужбина сърдечна благодарност на тези, които допринасят за неговото издаване, а така също и на организаторите, които възприеха инициативата за втори път списанието да бъде обсъждано в Икономическия университет - Варна. Организираната от Университета Кръгла маса трябва да се превърне в начало на един необходим процес за по-широка и ползотворна научна и обществена изява и за сътрудничество между преподаватели, изследователи и млади учени, както и за тяхното присъствие на страниците на списанието, които да направят първата стимулираща, но не и последна, стъпка на научна и обществена изява на страниците на списанието.